

Излази два пута
у мјесецу

Цијена за Аустро-Угарску: на годину К 2-40
на по године. К 1-20
на четрт год. К —60
За друге земље: на годину 4 круне. Појединачни бројеви 10 пот.

СРПСКО КОЛО

НАРОДНИ ЛИСТ

Огласи рачунају се по цјеновнику. Ако се више од три пута увршћују, рачунају се јефтине.

Уредништво се налази у Николићевој улици бр. 8. Писма се шаљу на уредништво „Српског Коло народног листа“. Рукописи се не враћају.

Издаје: Друштво „Српско Коло“ (д.-д.)

Уређује: Уредништво „Н. Србобрана“

Нова влада.

Казали смо у прошлом броју да је краљ тражио да гроф Пејачевић, који је био поднио оставку на банској части, остане и надаље бан. Угарска влада, која предлаже, по данашњем закону, краљу бана, примила је ову краљеву жељу на знање. Хрватској и српској опозицији остала су послје тога два пута да бира. Или да рекне да не пристаје да Пејачевић остане бан, па да се хрватски сабор распусти и нови избори проведу или да гледа, кад већ бан остаје, истјерати што већи добитак по народ из ове ствари. Ако би се нови избори расписали, провео би их гроф Пејачевић са старом владом у којој је био подбан Чаврак. Како би ти избори изгледали, кад би их Чаврак по други пут проводи, може свако судити. Ту би била нечувена насиља, каквих свијет не памти и онда би у већини у сабор дошли можда исти људи, који су гњавили нашу земљу десетине година. А кад би ти људи дошли у сабор, онда би одзвонило и народној слободи, коју је већ отпочела хрватска и српска коалиција да стиче народу. Ако пак допусти коалиција да остане бан Пејачевић на челу владе, онда она може склопити с њиме погодбу да добије нове тековине за народ и да постави око бана на владу људе, у које ће и коалиција и народ имати вјере, да ће бити људи на свом мјесту и да ће се народна права што прије остварити. Коалиција је овако и урадила, и добро је урадила. Како данас стоји ствар, према погодби с баном, нову ће владу саставити Владимир Николић Подрински као одјелни предстојник за унутрашње послове, д-р Милан Ројц, адвокат из Беловара, као предстојник за богоштовље и наставу и д-р Александар Бадај као предстојник за правосуђе. Коалиција ће с новом владом моћи да већ за двије три недјеље, кад се сабор у Загребу састане, поврати народу нека права, која су му гроф Кун и његове саборске ропске слуге одузели. То је закон о пороти (т. ј. да новинарима о њиховим кривицама које почине у новинама не суди редовни суд, него поротници, грађани). Даље закон о независности судца, и да се донесе нови закон о чистоћи саборских избора. На

јесен пак у сабору приступиће даљем раду и сабор ће донијети друге нове слободне уредбе, да у земљи одјекне слобода с једног краја земље на други.

Нова ће влада бити за који дан именована и нови ће људи почети да управљају земљом. Лично поштени и самостални људи неће допустити да се у земљи чине чуда и покори, како је то досад било, него да се управља по закону, како ваља и треба.

Заслуга за све ово, што је народу извојевано и што ће се извојевати, спада добрим дијелом и на српску самосталну странку, спада и на њезине листове „Нови Србобран“ и „Српско Коло“ и на српски народ, који пристаје уз самосталну странку и који је пригрлио споменуте листове. Родољубна је дужност данас српског народа, да се што већма окупи око српске самосталне странке и њезиних листова, па да српски народ добије она права, која му припадају, а за која се боримо.

Један зликовац на влади.

Некадашњи босански полицајац, дојучерашњи, на жалост, предстојник унутрашњег одјела хрватско-славонске земаљске владе Левин пл. Чаврак Летованићки у друштву са познатим громовницима, Куновим слугама у Загребу, спремао је један злочиначки нападај на невине људе. Кад се у Угарској спремао да се укине устав и уведе апсолутизам, онда су у Хрватској спремали Чаврак и другови, да побацају у тамницу и оптуже због велеиздаје невине људе. Чаврак је издао 24. фебруара 1906. „строго повјерљиву“ наредбу на све велике жупане у Хрватској и Славонији, у којој каже да се у Босни и Херцеговини спрема буна и устанак.

Припремне радње, каже Чаврак, састоје се у скупљању поузданика, приређивању прокламација (прогласа на народ) и брошира (књижица) и напосљетку у криомчарењу оружја, па онда вели даље:

„Предсједником овога одбора је д-р Цвијић у Београду, а поузданицима у подручју краљ. Хрватске и Славоније: Загреб: д-р Богдан Ме-

Чувајте и остављајте сваки број овога листа, јер ће вам требати и послје, да га читате.

Јаковић, Светозар Прибићевић и Грчић; *Брод н/С.*: д-р Никола Ђурђевић, Александар Богдановић; *Гуња*: крчмар Томић; *Кореница*: Стеван Калембер, Јован Тишма(!); *Рума*: д-р Милан Стојаковић(!), д-р Жарко Миладиновић; *Шид*: трговац Ђорђе Медаковић, д-р Емил Костић; д-р Јован Стајић и Симоновић; *Вуковар*: Шандор Перемац, Раде Пауновић и Душан Цекић(!)“.

Затим надовезује, да су поузданици д-р Франко Поточњак, који „без властитих средстава нападно много путује“, и сви они, који се друже и стоје с њиме у вези, надаље „*Привредник*“, „*Српско Коло*“ и „*Српске земљорадничке задруге*“, па наређује, да се сви ови имају држати под *трајном паском* и о свему Чаврак одмах извјештавати. Одређује даље, да се пази на писма овијех људи и да се на поштама лове писма, која пишу поменути људи „особама живућим или пребивајућим изван подручја краљевине Хрватске и Славоније“. Те особе јесу:

Ријека: Фран Супило и Милан Тасовац (уредн. „Novog Lista“); *Обровац*: Стево Десница; *Синь*: Бруно Трипало (син градоначелника), д-р Маци, д-р Поточњак; *Свиљет*: д-р Смодлака; *Метковић*: Анте Гапари; *Дубровник*: д-р Димитријевић и Кобасица (уредници „Српске Риче“); за тим *босански поданици*: Кочић (један од главних агитатора); парох Трифковић, Никола Кашиковић (уредник „Српске Виле“) и Шериф Арнаутовић; напoкон *српски поданици*: д-р Говедарица и Рибникар (потоњи власник „Политике“ у Београду), дрвотршци Трифковић и Гр. Бродац и Рајко Матковић у Свињаревцу.

Као безусловну дужност налаже Чаврак на крају окружнице вел. жупанима, да сву своју пажњу скрену на те људе и на покрет и агитације, које се појављују.

Лоше слуге горег господара одмах су се нашле и на послу. Тако огулински поджупан Вомачка јавља 26. априла 1906. подручним кот. областима, да „Покреташи“ (хрватска напредна странка) спремају 1. маја о. г. немире у земљи, па да се предузму све мјере опрезности.

Још је грђи „јунак“ вел. жупан загребачки Фодроци. К њему долази начелник општине у Меченчанима, Ђуђа Лазић, оптужује Стојана Ребића, сатника у миру, Павла Драгића пароха у Блињи и Владимира Зеца, учитеља у Меченчанима, да устају против народне странке, да спремају народ на отпор и пријете да ће они који буду гласали за владина кандидата бити поубијани.

„Чувени“ Ђуђа Лазић додаје, да слути и сумња, да и Ребић и Зец „стоје у свезама с оним гигањем, које се од неког времена већ

опажа и којем је сврха побуњење запосједнутих земаља“. Тражи, да се учитељ Зец одмах премјести.

Кот. управитељ *Дурбешкић* у Костајници јавља Фодроцију, да је учитеља Зеца, шумара Ђурића и сатника Ребића ставио под редарствени надзор.

Све ове ствари изнио је „Нови Србобран“ у броју 118. од 27. маја. Кад је то објављено у јавности, свијет је остао запањен од чуда, шта све једна зликовачка душа може да замисли у намјери, да то и изведе. Чаврак је спремао, да све ове људе стрпа у тамницу, да их оптужи због велеиздаје, а казнени закон одређује за велеиздају смрт или у најмању руку доживотну тамницу. Спремао је Чаврак зло људима, али му ово неће проћи олако. Сабор ће, а и суд, имати да каже своју оваком зликовцу.

Ропство Јанковића Стојана.

Кадно Турци котар поробише,
Поараше дворе Јанковића,
Заробише Смиљанић-Илију,
Заробише Јанковић-Стојана;
У Илије млада оста љуба,
Млада љуба од петнаест дана;
У Стојана млађа оста љуба,
Млађа љуба од недеље дана;
У Стамбол и одведоше Турци,
Поклонише цару честитоме.
Тамо били за девет година
И десете за седам месеци,
Тамо и је царе потурчио,
Код себе им дворе саградио.
Ал' беседи Смиљанић Илија:
„Ој Стојане, да мој мили брате!
„Сутра јесте петак Турски светац,
„Цар ће отић' с Турцима у шетњу,
„А царица с булама у шетњу;
„Већ ти кради кључе од ризница,
„Ја ћу красти кључе од арова,
„Пак да пушта блага награбимо,
„Да узмемо два добра коњица,
„Да бежимо у Котаре равне,
„Да гледамо робље неробљено,
„Да љубимо лице нељубљено“.
И ту су се браћа послушала.
Кад освану петак Турски светац,
Оде царе с Турцима у шетњу,
А царица с булама у шетњу;
Стојан краде кључе од ризница,
А Илија кључе од арова,
Награбише небројена блага,
Па узеше два добра коњица,
Побегоше у Котаре равне.
Кад су били близу до Котара,
Ал' говори Јанковић Стојане:

„О Илија, да мој мили брате!
 „Иди, брате, двору бијеломе,
 „А ја идем моме винограду,
 „Винограду, моме рукосаду,
 „Да прегледам мога рукосада:
 „Ко га веже, ко ли га залама,
 „Коме ли је допао у руке“.
 Од' Илија двору бијеломе,
 Стојан оде своме винограду;
 Нађе мајку Јанковић Стојане,
 Нађе мајку у свом винограду:
 Косу реже остарила мајка,
 Косу реже, па виноград веже,
 А сузама лозицу залива
 И спомиње свог Стојана сина:
 „Ој Стојане, јабуко од злата!
 „Мајка те је већ заборавила,
 „Снае Јеле заборавит' нећу;
 „Снао Јело, неношено злато!“
 Божио је Јанковић Стојане:
 „Божја помоћ, сиротице стара;
 „Зар ти немаш никога млађега,
 „Да тебека виноград уради,
 „Већ посрћеш стара и невољна?“
 Она њему боље одговара:
 „Жив ми и здрав делијо незнана!
 „Немам, рано, никога млађега,
 „До Стојана јединога сина,
 „Њега једног заробише Турци,
 „А и њега и Илију мога,
 „Стојанова брата стричевића;
 „Од Илије млада оста љуба,
 „Млада љуба од петнаест дана;
 „Мог Стојана млађа оста љуба,
 „Млађа љуба од недеље дана;
 „Моја снаша Адамско колено,
 „Чекала га за девет година
 „И десете за седам месеци,
 „Данас ми се млада преудаје;
 „Ја не мого од јада гледати,
 „Већ побего саду винограду“.
 Кад је Стојан разумео речи,
 Брзо оде двору бијеломе,
 Заста тамо кићене сватове,
 Лепо су га свати дочекали:
 Како с' коња таки за трпезу.
 Кад се Стојан вина понапио,
 Поче Стојан тијо беседити:
 „Браћо моја, кићени сватови!
 „Јели тестир мало попевати?“
 Говоре му кићени сватови:
 „Јесте тестир, делијо незнана!
 „Јесте тестир, а да за што није?“
 Кличе Стојан танко гласовито:
 „Вила гњиздо тица ластавица,
 „Вила га је за девет година,
 „А јутрос га поче да развија;
 „Долети јој сив зелен соколе

„Од столице цара честитога,
 „Па јој не да гњиздо да развија“.
 Том' се свати ништа не сећају,
 Досети се љуба Стојанова,
 Отпусти се од ручна девера,
 Брзо оде на горње чардаке,
 Па дозива сеју Стојанову:
 „Заовице, рођена сестрице!
 „Ето т' браца, господара мога!“
 Кад зачула сеја Стојанова,
 Она стрча доле низ чардаке,
 Трипут совру очима прегледа
 Док је брацу лице угледала;
 А кад брацу лице угледала,
 Руке шире, у лица се љубе,
 Једно друго сузама умива
 Од радости и од жеље живе.
 Ал' говоре кићени сватови:
 „Господару, Јанковић Стојане!
 „А што ћемо ми за наше благо?
 „Ми смо много истрошили блага
 „Док смо твоју љубу испросили“.
 Беседи им Јанковић Стојане:
 „Стан'те браћо, кићени сватови!
 „Док се мало сестрице нагледим,
 „Ласно ћемо, ако јесмо људи“.
 Кад се Стојан сестрице нагледа,
 Лепо Стојан свате даривао:
 Ком мараму, ком кошуљу танку,
 Младожењи рођену сестрицу.
 И одоше кићени сватови.
 Кад у вече о вечери било,
 Иде мајка у двор кукајући,
 Она кука, као кукавица,
 И спомиње свог Стојана сина:
 „Ој Стојане, јабуко од злата!
 „Стоју мајка већ заборавила,
 „Снае Јеле заборавит' не ћу;
 „Снахо Јело, неношено злато!
 „Ко ће стару дочекати мајку?
 „Ко пред мене стару ишетати?
 „Ко ће стару запитати мајку:
 „Јеси ли се уморила, мајко?“
 Кад зачула љуба Стојанова,
 Ишетала пред дворе бијеле,
 Прима мајку на господске руке,
 И говори својој старој мајци:
 „Ти не кукај, моја стара мајко!
 „Тебе стару огрејало сунце:
 „Ево теби твог Стојана сина!“
 Кад угледа остарила мајка,
 Кад угледа свог Стојана сина,
 Мртва мајка на земљицу паде.
 Лепо Стојан оправдио мајку,
 Како царски ваља и требује.

Зашто неки од Хрвата Србе зову Власима.

Нас Србе зову неки Хрвати (присташе Старчевићеве странке права) и потурчени Срби Власима. Откуд су нас Србе прозвали Власима, кад су Власи у краљевини Румуњској, а то је далеко од нас?

Ово треба да знамо и сами, па да и другом умјемо одговорити, кад нам каже да смо Власи.

Кад су се Срби, прије хиљаду триста година, доселили у крајеве гдје сада живе, нашли су ту доста Латина, управо разних полатињених балканских племена. Испред Срба склонили су се остатци тих племена у шуме и брда. Ту су се почели бавити само сточарством, јер поља није било за обрађивање, а у равницу нису смјели од Срба. Срби су та племена звали Власима, па како су се ти Власи само бавили гајењем стоке, почели су Срби звати сваког оног који се бавио сточарством Влахом. Тако су сами Срби почели звати и оне Србе који су се бавили само сточарством Власима.

Тако у многим својим законима и писмима, која се до сад сачуваше, српски краљеви и цареви називају народ који се бави само сточарством Власима, макар да су то били Срби. Најзад су и сами ти људи, који су се бавили сточарством, почели себе називати Власима, ма да нису знали ни ријечи влашки, нити су били влашке крви. Кад је рекао такав човјек: Ја сам Влах, било је то толико као да је рекао: Ја сам сточар.

Па како се српски народ у старије доба, а у Горњој Крајини, на примјер, све доскора, бавио више сточарством него обрађивањем земље, почели су Срби грађани и племићи све ратаре Србе звати Власима, па и ратари су се сами стали тако називати. Тако је ријеч Влах у српском народу постала исто што и ратар. Ријеч Влах, дакле, значи човјека ратара, човјека, који гаји стоку и обрађује земљу.

Правих Влаха има још и сад нешто у Старој Србији и Мађедонији, одакле смо се и ми доселили овамо, гдје живе помијешани са Србима. Они говоре влашки и баве се још и сад више сточарством.

Ето, тако је постао назив Влах. Кад су Срби долазили у ове крајеве, те су их питали шта су они, одговорили су да су Срби и Власи, то јест Срби ратари. Због тога их и учени туђинци, који су у оно доба писали књиге о животу у овим крајевима, зову помијешано сад Србима а сад Власима. Они онда нису знали откуд та ријеч Влах и шта значи, па су у својим књигама начинили читаву зборку, називајући Србе, један народ, једанпут Србима, а други пут Власима.

Тако су, ето и туђинци, чувши то од нас, почели нас звати Власима. Како је у старије вријеме ратар био презрен јако, зато је и сад та ријеч Влах у устима туђинаца пуна презира и ругања за нас Србе. Зову нас тако, кад хоће да нас увриједе.

Ето, сад знамо откуд нас Србе зову Власима и ако не знамо ни ријечи влашки, и ако немамо у себи влашке крви, и ако прави влашки народ живи у краљевини Румуњској (Влашкој и Молдавској), гдје га други народи нису затрли и гдје је слободан.

Дакако сад нестаје тога назива код нас и сваки Србин ратар зна, да је Србин да српски говори и српски осјећа, да је то његово народно име, којим се дичи и поноси свагдје и на сваком мјесту без икаква страха и зазора.

Народно здравље.

Пуштање крви.

Наш народ још и данас мисли, да „све болести долазе од крви“. Ако је ко главобољан: — „крв га заноси“; ако га муче жигови и севодине: — „фиска му насела крв“; ако му трну руке или ноге: — „крв застаје“; ако болује од сипње или које врсте задухе: — „крв га гуши“; ако му се где испне мицина или каква гука: — „крв му се распоганила“; ако му избијају по кожи чибулице, красте, гнојнице, приштеви и т. д.: — „крв му је сувише оштра“; ако жена много рађа: — „јак је крви“; ако јој се утаји време: — „крв јој се обастрмила“; ако чељаде пропљује крв: — „чисти се“; ако му се отворе шуљеви: — „наврла сувишна крв“ и т. д. — Крв, па крв! — За све болести и појаве она је извор.

Није тешко увидети, да је скроз погрешно, све те разноврсне болести и појаве сводити на један узрок, али би та погрешка нашега сељака била ипак без значаја, да он тим путем не иде још даље. На жалост, он је и у томе доследан, па према свом схватању тих појава тражи им и лека. За то и јесте обична појава, да одмах с пролећа листом креће у најближе веће место, да „крв пушта“. Мучила га је леле зиме, па, једва чега, да је мало оточи. И није му довољно, ако му мајстор „пусти пијавице“, или „вади крв“ (на купнице, чашице, пехаре, рожиће), него тражи да му баш „сече“ или „отвара жилу“. Бербери*, наравно, зараде ради, примају такве муштерије веома радо, а да се учине сељаку још важнији и да имају образа што више наплатити, отварају им жилу кад-

* По гдекојим крајевима, н. пр. у Црној Гори, не траже ни берберина, ни нарочите жилореце, него чине то сами један другом како знају.

У како — тобож' према болести, на руци, испод језика, на челу, на слепом оку итд., и на разне начине: „на чарак“, нештером или бацкалицом (ланцетом), перорезом или баш и простим ножићем. И то им је правило, да крв не штеде, јер сељак баш то тражи, а гледају, да цео посао удесе тако, како ће се о томе дуго причати. С тога навалице добаце безазлену сељаку коју необичну реч о изгледу саме крви, а он онда још на то довозује, те свакоме прича, како је била „црна као зифт“, „модра као чивит“, „густа као катран“, „водњикава као сурутка“, „пенушава“, „загорела“, „љута“ и т. д. Тек кад се сељак увери, да је доста „тог чуда“ од њега отишло, учини му се лакше, смири се за неко кратко време, да у брзо и опет берберу под нож дође. То иде непрестано — тако, да има наших сељака, који за једну годину и 2 и 3 пута крв пуштају, а већ оних, који то чине сваке године, има врло много.

Да је тај начин лечења по здравље шкољив, а гдекада баш и по живот опасан, рећи ће вам сваки, који иоле зна, шта је права задаћа крви у телу. Та она је управо најдрагоценији сок тела — онај сок, који га храни и који му живот подржава, и свака кап њена носи собом материјал, из којег се оно снажи и занавља. Чим од ње што изгубимо, изгубили смо од своје снаге и издржљивости, па морамо ослабити. Бледи, троми и невољни једва се вучемо, а често се и преснећујемо; — па после ма шта радили, дуго траје, док се иза таког губитка и опет опоравимо. Гдекада нам је од крволиптења и живот у опасности. Тако н. пр. опасност по живот прети и јаком, здравом новорођеном детету већ кад изгуби 100 гр. (пола чаше) крви; детету после прве године, кад изгуби 250 гр. (повелику чашу), а одраслу, кад изгуби 1000 гр. (1 литар). Па кад тако од крволиптења страда здраво тело, како је онда слабуњаву, болешљиву или баш озбиљно оболелу, око му се крв немилице пролије.

А у томе баш и јесте опасност од тог немилостивог крвопролића нашега народа. Он и не пита много, сме ли и може ли то чинити. Слабуњаво, бледо, шкрофуљаво чељаде, коме би разуман лекар — да му је икако могућно — још крви силом налио и додао, пушта и оно мало тог животворног сока, да што пре изнемогне и сврши... „Малокрвна“ женскиња, која баш због „малокрвности“ и има зујање ушију, лупање срца и „заптивање“ у прсима иде још под нож берберу, да јој — тако рећи — и последњу кап исцели... Лектичав болесник, који крв и пљује и блује, и коме би сваки саветан лекар строго наредио, да нипошто и не говори, а камо ли да се миче и креће, иде дан

хода или јахања, да још од оног остатка крви оточи, и ако му је већ и онако душа у носу... Жену, од које крв у млазевима и „пласама“ толико одилази, да се већ једва држи, воде берберу, да још и оно мало преостале крви, која је у животу држи, изгуби*... Таких и сличних случајева има небројено, и само лекари знају, колико тај обичај наше најплодније снаге сатре. Ако још узмемо у рачун, да се често дешавају случајеви, где се невештином, незнањем или непажњом бербера чељаде при пуштању крви нечистим инструментима или завојима зарази**, или где се тако површно привије, да му завој у брзо попусти и крв из повређене жиле наново тргне: онда можемо, ласно пресудити, колико несреће задеси сељака и с те стране.

Колико је тај неразложен обичај био одомаћен у нашем народу, и колико му је огромне штете наносио, види се већ по томе, што су најпосле државне власти биле принуђене, да се у то умешају и том злу на пут стану. Издаде су нарочите наредбе, по којима ни један берберин не сме пуштати крв ни здравом ни болесном чељадету, док за то не добије нарочиту дозволу од лекара. Тек пошто „болесника“ лекар прегледа и берберину с нарочитом упутницом упуту, сме се овај тога посла примити.

Као што се могло у напред знати, да је мера донекле помагала, али се међу сељацима та навика ипак одржала, па се још и данас држи. Свако пролеће јави се и данас лекарима велики број сељака и тражи упутнице берберима, да сме „крв пуштати*“ . По себи се разуме, да лекари таке дозволе издају само у врло ретким, доиста потребним случајевима, али сељаци и поред тога нађу пута и начина, да до услужна бербера доспу — нарочито где су власти мало лабавије... И то ће тако ићи све дотле, док или власти те наредбе не почну озбиљно вршити и преступнике осетно кажњавати, или док сами сељаци не дођу до уверења да тим неупутним обичајем себе и своје здравље страхотно затиру. А да једном до тога дође, ваљало би, да се око тога заузму сви просвећенији елементи у народу, те да му сваком приликом живо и убедљиво износе пред очи, колико се он тим несмисленим крвопролићем уназадује. Боље је да чува тај драгоцени сок за оне свете дане, кад отаџбина буде затражила, да за њу крв пролије. Д-р М. Ј. Б.

„Здравље“.

* Покојни д-р Лаза Димитријевић причао ми је, да је тако једна жена 3 дана после пуштања крви у смедеревској болници умрла.

** Нарочито се заразе црвеним ветром.

О р а ч.

Жега, жега... сунце пече,
Зној са чела цури, тече,
Ал' ратару бриге није,
Већ веселу песму вије:

Хајд' воко,
Хајде снаго,
Ори лако
Селско благо!...

Плуг је оштар, земља плодна,
Још година биће родна,
Само мора труда стати —
Дубље с' земља поорати...

Хајд' воко,
Хајде снаго,
Ори лако
Селско благо!...

Кад с' пооре земља плодна,
Биће после још по родна,
А снег поља кад закити,
Земља ће се оплодити!...

Хајд' воко,
Хајде снаго,
Ори лако
Селско благо!

Још две бразде ове мале
Да с' поору к'о од шале,
После брана ил' дрљача
Да уситне груде веље.

Хајд' воко
Хајде снаго,
Ори лако
Селско благо!...

*Гвозден ваљак кад поваља
Биће нива к'о што ваља,
Јер јој тада нема мана
Кад је тако поорана!...*

Краљево Село у Србији.

Павле Милошевић.

1906. година.

ЈУНИ — ЛИПАЊ.

ДАНИ		Стари календар	ДАНИ		Нови
Ч	1	Јустин филозоф	14	14	Брашанчево
П	2	Никифор патр. цариград.	15	15	Василије вел.
С	3	Муч Лукилијан	16	16	Витус
Н	4	Митрофан патр. цариград.	17	17	Бено
П	5	Преп. Петар коришки	18	18	Марцело
У	6	Висаријон чудотворац	19	19	Јулијана
С	7	Свешт. муч. Теодот	20	20	Флорен., Силв
Ч	8	Вел. муч. Теодор страшил.	21	21	Алојз., Крв Исус.
П	9	Кирил патр. александ.	22	22	Павлин
С	10	Тимотије еп. пруски	23	23	Сид., Еделтруд
Н	11	Ап. Вартоломеј и Варнава	24	24	Иван-дан
П	12	Онуфрије и петар агон.	25	25	Проспер
У	13	Мучен, Акилина	26	26	Прор. Јеремија
С	14	Пророк Јелисеј	27	27	Владислав краљ
Ч	15	Цар Лазар (Видов-дан) Амос	28	28	Лав II папа
П	16	Чудотвор. Тихон	29	29	Петров-дан
С	17	Мануил, Савле и Исмаил	30	30	Спомен Павлов
Н	18	Леонтије, Ипатије	1	1	Јули Теобалд
П	19	Јуда, брат господњи	2	2	Поход Богор.
У	20	Св. Наум Оридски Моравац	3	3	Хелиодор
С	21	Јулијан тарсијски	4	4	Ударико
Ч	22	Евсевије еп. самосатски	5	5	Кирил и Метод.
П	23	Муч. Агрипина	6	6	Исаија пророк
С	24	Рођ. Јов. Крстит. (Ивањ-дан)	7	7	Вилибалдо
Н	25	Муч. Февронија	8	8	Килијан
П	26	Инокентије, Давид и др.	9	9	Викторија
У	27	Преп. Самсон	10	10	Амалија
С	28	Пренос кости Кира и Јована	11	11	Пиус I папа
Ч	29	Петров-дан.	12	12	Хајнрих
П	30	Сабор 12 апост. (Павлов-дан)	13	13	Маргарита

Сунце	дана	излази	залази
	1	4·15 час.	7·45 час.
	5	4·16 "	7·46 "
	10	4·16 "	7·48 "
	15	4·18 "	7·48 "
	20	4·20 "	7·48 "
	25	4·24 "	7·46 "
	30	4·27 "	7·44 "

Мене месеца. Млад месец 9. у 10 сати 28 мин. пре подне.

Прва четврт 16. у 3 с. 41 м. по подне.

Пун месец 23. у 5 с. 49 м. по подне.

Последња четврт 30. у 11 с. 35 м. пре подне.

О празницима и светитељима.

15. *Св. Лазар, кнез српски*, мученик косовски. После смрти цара Уроша био је кнез Лазар поред бо-санског бана Твртка, Вука Бранковића и Ђурђа Балшића (у Зети) најмоћнији владалац у то време. Начинивши ову двојицу својим зетовима кнез Лазар је прибавио себи уважење, а осим тога старао се да одржи и добре везе и са Твртком I. који се у Милешеви, на гробу св. Саве, прогласио краљем српским (1377.). Да би могао одолети навали турској, остварио је кнез Лазар савез српских владалаца, а сем тога пође му за руком 1375. да ухвати добре везе и са Грцима. Најлепша му је задужбина Раваница (у Србији, не далеко од Ђуприје 1381.). Погиуо је на Косову 15. јуна 1389. Тело му је пренето у задужбину му Раваницу а доцније у манастир Врдник (сремску Раваницу), где и данас почива. — Истога дана се слави *св. Јеврем*,

КУПУЈТЕ САМО

!! СРПСКЕ ШКОЛСКЕ ЖИГИЦЕ

ТРАЖИТЕ ОД
ТРГОВАЦА ДА ИХ ПРОДАЈУ

патријар српски, који је с кнезом Лазарем порадио да се измири српска црква са грчком, те ова скиде проклетство и призна српску патријаршију. Св. Јеврем је изабран за патријара 1375. после Саве IV. — Тога дана пада и *св. Вит*, који је за доба римскога цара Диоклецијана као дечак мученички погинуо, што се не хтеде одрећи Христове вере. По св Виту или Виду зове се 15. јуни и Видов-дан.

24. Рођење св. Јована Крститеља или (у народном говору) Ивањ дан. Свети Јован је син јерусалимског свештеника Захарије и жене му Јелисавете. Родио се на шест месеци пре рођења Христова; родитељи му беху тада већ доста стари. Још у млађим годинама је отишао у пустињу и тамо је био до своје 30. године, живећи о дивљем меду и корењу и спремајући се за учитеља јеврејског народа. Навршивши 30 година оде на обалу Јорданову и викаше људима: „Покајте се, јер се приближи царство небеско!“ Многи се покајаше, те је тако св. Јован спремио људе за долазак Спаситељев, због чега се и зове Претеча (пред-теча, који напред тече или иде).

29. Св. апостол Петар, син Симонов, беше рибар у Галилеји а после један од 12 ученика Христових. Одликовао се тврдом вером у Христа; он беше сведок најважнијих догађаја у животу његову, први проповедник Христов и један од најглавнијих оснивача Цркве Христове. Писао је две посланице.

Наши дописи.

Ивањски бок. Захваљујемо вам на доброту што нам наше дописе у прошлој години у вашем народном листу „Српском Колу“ и то у бројевима 13. и 23. на јавност изнесосте.

Ми вам већ рекосмо, да би читаве књијурине написати морали, док би сва недјела, насиља и глобљења описали, али истини за вољу морамо још коју да о нашем биљежнику и опћ. управитељу Стојану Дукићу у Црквеномбоку речемо: г. Стојан Дукић, опћ. управитељ и биљежник у Црквеномбоку, досад нас је свих мука намучио, а сад је почео и јавно тући, а апсане (затвори) никад се не празне са невиним и недужним жртвама.

У прошлој години, кад је 13. број „Српског Кола“ свијета угледао, он већ (Дукић) није знао, шта би од бјеснила започео, те похита, да нас тужи кр. државном одвјетништву, мислећи, да нема онога, ко би се усудио наше наводе потврдити и засвједочити пред кр. кот. судом или пред самим кр. судбеним столом.

Али не само да наши свједоци наше наводе засвједочише, него шта више још су код кр. кот. суда изјавили, да смо ми и премало описали Дукићева недјела, па нам дадоше повода, те га и у 23. броју од прошле године у „Српском Колу“ нападосмо, како је на име задруге Скробе из Ивањскога бока и Јакова Драгосављевића из Црквеног бока новчане пошпиљке проневерјерио и у својој раскалашености проћердао.

За овај посљедњи наш допис није имао куражи да нас судбено прогони, него нас на све начине изазива, хапси, око кућа наших и наших свједока засиједа и о глави нам ради.

Са његовом се истрагом „страшно затемло“ и он има право што каже: „Ја сам овдје Бог и господин управитељ и док ми је мојих заштитника у Костајници, Петрињи и Загребу, не бојим се никога и могу радити шта год хоћу. Ја ћу мојим противницима већ показати, колико је моћан Дукић и колико је власт његова широка“.

Молимо вас да овај наш допис у првом идућем броју „Српског Кола“ одштампати изволите не би ли већ једном и кр. судбени стол у Петрињи истрагу нашу довршио и што скорију расправу одредио, кад већ неће да га власт на наше молбе суспендује и с врата нам га скине.

У Ивањском боку, 4./6. (22./5.) 1906.

Миле Ђорџић, Милан Поповић.

○ ○ ○ ○			
СРБИ ТЕЖАЦИ!	Осивајте	Српске ратарске (земљорадничке) задруге	
Шалите добру, здраву и паметну дјецу на корисне --- занате ---	СРБИ ТЕЖАЦИ!		
	Нупујте и читајте „Привредник“ лист Главног Савеза Српских Ратарских (Земљорадничких) Задруга у Загребу.		
○ ○ ○ ○		○ ○ ○ ○	

Шта се збива у нас и у свијету.

Пут краља Петра. Како се чује, српски краљ Петар кренуће наскоро на пут, да походи европске владаре. Најпре ће походити краља Франу Јосипа I. у Бечу, а одатле ће кренути даље. Држи се да ће нашег владара походити већ у месецу јулију и то у Ишлу код Беча.

Енглеска и Србија. Познато је да су после убијства краља Александра опозвале биле стране државе своје посланике из Београда. Доцније су ове државе послале натраг своје представнике, само Енглеска није то хтела, јер је тражила да се официри завереници казне. Народна је скупштина у Београду, после убијства, а приликом избора новог краља, изјавила своју захвалност официрима завереницима и војсци, која је земљу ослободила од једног тиранина. Тешко је дакле и готово немогуће било казнити заверенике после такве скупштинске речи. После дугих преговора ипак је најзад успело српском државнику Николи Пашићу, да обнови везе с Енглеском. Четир главна официра завереника стављена су у пензију с потпуном платом и Енглеска се задовољила, па је послала одмах и свога посланика Уајтхеда, који је већ стигао у Београд.

Ово је веома добро за Србију, јер Енглеска има јак утецај на Балкану, па кад дође, што није можда далеко, до решавања балканског питања, Србија неће имати тако силне државе, као што је Енглеска против себе.

Различне вијести.

Да се благо не надме од дјетелине. Познато је, да се благо врло лако надме, ако се преједе младом дјетелином, особито још ако је ова мокра. Да се томе злу стане на пут, пронашао је један њемачки тежак да је добро, да се сјемену дјетелине примијеша приликом сјетве по јутру још по 1 до 1½ килограма сјемена кима (кимљена). Ким успијева на свакој земљи и матва га радо једе, а овај тежак тврди да му се од тога доба, од када је почео овако радити, није ни један комад стоке надуо, а да је прије тога сваке године од надима велике штете имао.

Није згорега дакле ово опробати.

XI. Конгрес Српских Земљорадничких Задруга у Србији. Наша браћа у Србији одржаће XI. конгрес својих земљорадничких задруга у мјесецу Августу ове године у граду Пироту.

Сваки Србин који жели доћи на Конгрес нека се пријави најдаље до 15. Августа г. Николи М. Ракићу, директору пиротске гимназије у Пироту, како би се начинио за времена распоред станова.

Извадак из господ. расправе.

Да, да, та врућина! Ако ме је ко у прошлом врућем лету запитао, што да уради, особито за време рада на пољу, против жеђи, што га мори, тад сам му препоручио, што ћу овим и својим читаоцима препоручити. Они то опробаше, па ми бише особито захвални за тај добар савет и држим, да ће то исто и многи други читалац ових редака, па било и у духу само, урадити, ако се буде сам уверио о томе.

Узми, рекох му, 1 литру воде, придодат јој пуну кашику „Франковог“ придодатка за каву, којег и онако има твоја жена у кухињи, кухај то добрих 5 часова, а по том стави уварак на страну, да се охлади (по вољи може се придодати и мало шећера) и понеси га тад у једној боци са собом на поље. Најбоље је, ако боцу закопаш на хладовиту месту у земљу, јер ће тако текућина остати дуго хладна.

Кад си жедан, а ти гутни једном доброно овог „Франковог“ уварка, па ћеш се зачудити, како ти се опет дуго не ће повратити жеђа.

„Франк“ није само због тога најбољи придодатак за каву, та он је као такав већ опћенито познат, него је он и најбоље средство против жеђи. 2069 3—3

„СРПСКО КОЛО“

НАРОДНИ ЛИСТ

ПРИМА ОГЛАСЕ УЗ
УМЈЕРЕНЕ ЦИЈЕНЕ

Штампа Српске Штампариие у Загребу.

СВАКА СРПСКА КУЋА

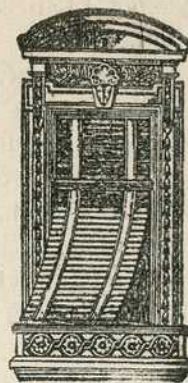
ТРЕБА ДА ИМА КАРТУ

≡ ПРАВОСЛАВНИ СРБИ ≡ У ХРВАТскоЈ И СЛАВонији

ПО ПОЛИТИЧКИМ ОПТИНАМА И ИЗБОРНИМ СРЕЗОВИМА ЗА ЗЕМАЉСКИ САБОР.

КАРТУ ЈЕ САСТАВИО Г. ДР. ВАСА РУВАРАЦ, А ИЗДАЛО „СРПСКО КОЛО“ У ЗАГРЕБУ. ИМА ДВИЈЕ ВРСТЕ КАРТА: НА ДЕБЉЕМ ПАПИРУ К 2, А НА ТАЊЕМ ПО К 1. РАТАРИ ДОБИВАЈУ У ПОЛА ЦИ-
- ЈЕНЕ. - -

КО ХОЋЕ ДА ИМА ОВУ КАРТУ НЕКА ПОШЉЕ УПРАВИ „СРПСКО КОЛО“ ЗА ПРВУ К 1 И 10 ПОТ. ЗА ПОШТАРИНУ ИЛИ ЗА ДРУГУ 50 ПОТ. И 10 ПОТ. ПОШТАРИНЕ.

Фабрика
жалузија,
ролета,
дрвених
и жељезних
завојних
напака

Г. СРБИЋ

Илица 40. — ЗАГРЕБ — Илица 40.

препоручује своје

признато солидне, тачне и јефтин

фабрикате

Ценовници бадава и франко.

604. 5—

Одговорни уредник: Буда Будисављевић.